

پایه :	۳	موضوع :	بلاغت
تاریخ :	۸۹/۶/۲۹	ساعت :	۸

نام کتاب: جواهر البلاغه، از الباب التاسع فی الایجاز تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. کدام گزینه مثال برای «توشیع» است؟ ب ۱۹۸ (ع: ۱ د: ۲)
 - أ. ربّ إنّی وهن العظم منّی واشتعل الرأس شیباً ☐
 - ب. العلم علّمان: علم الأبدان وعلم الأديان ☒
 - ج. حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطی ☐
 - د. أولى لك فأولى ثمّ أولى لك فأولى ☐
۲. نوع تشبیه را در مثال «لا ينزل المجد إلاّ فی منازلنا كالنوم ليس له مأوى سوى المقل» مشخص کنید. ب ۲۳۱ (ع: ۳ د: ۲)
 - أ. مفصل ☐
 - ب. تمثیل ☒
 - ج. مجمل ☐
 - د. بعید غریب ☐
۳. در مثال «فبشرهم بعذاب أليم» چه نوع استعاره‌ای به کار رفته است؟ ب ۲۸۰ (ع: ۳ د: ۲)
 - أ. وفاقية ☐
 - ب. عنادية ☒
 - ج. تملیحية ☐
 - د. مكنية ☐
۴. توازن الألفاظ مع توافق الأعجاز أو تقاربها هو د ۳۵۲ (ع: ۱ د: ۲)
 - أ. الموازنة ☐
 - ب. التشريع ☐
 - ج. الازدواج ☐
 - د. الترصیع ☒

تشریحی:

۱. «تشبیه ضمنی» را تعریف کرده، آن را بر مثال «من يهن يسهل الهوان عليه / ما لجرح بميت إيلام» تطبیق دهید. ۲۳۸ (ع: ۱ و ۳ د: ۳) هو تشبیه لا یوضع فیهِ المشبّه والمشبّه به، فی صورة من صور التشبیه المعروفة بل یلمح المشبّه والمشبّه به ویفهمان من المعنی و یكون المشبّه به دائماً برهاناً علی امکان ما اسند إلى المشبّه.

توضیح شعر: إنّ الذی اعتاد الهوان یسهل علیه تحمّله ولا یتألّم له ولیس هذا الادّعاء باطلاً لأنّ المیت إذا جرح لا یتألّم.

۲. «تشبیه ملفوف» و «تشبیه جمع» را با ذکر مثال تعریف کنید. ۲۲۰ (ع: ۱ و ۳ د: ۲)

ملفوف هو جمع کلّ طرف منهما مع مثله کجمع المشبّه مع المشبّه والمشبّه به: لیل و بدر غصن شعر و وجه و قد.

جمع: هو أن یتعدّد المشبّه به دون المشبّه کقوله: کأنّما یبسّم عن لؤلؤ منضّد أو برد أو أقاح.

۳. نوع التفات را در مثال‌های زیر مشخص کنید. ۲۰۸ (ع: ۱ د: ۲)

أ. یا عبادى الذین أسرفوا علی أنفسهم لا تقنطوا من رحمة الله:

ج. عدول از تکلم به غیبت.

ب. وإذ أخذنا ميثاق بنی اسرائیل لا تعبدون إلاّ الله:

ج. عدول از غیبت به خطاب.

۴. نوع اطناب را در هریک از مثال‌های زیر مشخص کنید. ۱۹۸ (ع: ۳: د: ۳)

أ. والله يرزق من يشاء بغير حساب:

ج. إيغال

ب. وإنه لقسم لو تعلمون عظيم:

ج. تهويل

ج. وقضينا إليه ذلك الأمر أن دابر هؤلاء مقطوع مصبحين:

ج. ايضاح بعد از ابهام

د. وقل جاء الحق وزهق الباطل إن الباطل كان زهوقاً:

ج. تذييل

۵. علاقه مجاز را در هریک از مثال‌های زیر مشخص کنید. ۲۵۵ (ع: ۳: د: ۲)

أ. وينزل لكم من السماء رزقاً:

ج. مسببیت

ب. فتحرير رقبة مؤمنة:

ج. جزئیّت

ج. فليدع ناديه:

ج. محلّیت

د. ففی رحمة الله هم فيها خالدون:

ج. حالّیت

۶. استعاره در مثال «كتاب أنزلناه إليك لتخرج الناس من الظلمات إلى النور» تصریحیه است یا مکنیه؟ توضیح دهید. ۲۷۲ (ع: ۱: د: ۲)

استعاره تصریحیه؛ لآنّه ذکر فی الکلام لفظ المشبّه به فقط أى الظلمات دون الضلال والنور دون الهدى.

(فقد استعير لفظ الظلمات للضلال لتشابههما فى عدم اهتداء صاحبيهما وكذلك استعير لفظ النور للإيمان لتشابههما فى الهداية.)

۷. «کنایه از نسبت» را با ذکر مثال توضیح دهید. ۲۹۸ (ع: ۱: د: ۲)

الكنایة التي يراد بها نسبة أمر لآخر إثباتاً أو نفياً فيكون المكنى عنه نسبة أسندت إلى ما له اتصال به نحو: «إن السحابة والمرّة والندی / فى قبة ضربت

على ابن الحشرج» (مثال دیگر اگرچه مثال فارسی هم باشد، پذیرفته می‌شود).

۸. صنعت تقسیم و تفریق را همراه با مثال تعریف کنید. ۳۲۴ (ع: ۱: د: ۳)

التفریق: أن یفرق بین أمرین من نوع واحد فى اختلاف حکمهما. نحو قوله تعالى: «ما یستوی البهران هذا عذب فرات سائغ شرابه وهذا ملح اجاج».

التقسیم: هو أن یذكر متعدّد ثم یضاف إلى کلّ من أفرادها ما له على جهة التعیین. نحو قوله تعالى: «کذّبت ثمود وعاد بالقارعة * فأما ثمود فأهلکوا

بالطاغیة * وأما عاد فأهلکوا بریح صرصر عاتية».

* قد یغنى عن أداة التشبيه فعل يدلّ على حال التشبيه ولا یعتبر أداة، فإن كان الفعل للیقین أفاد قرب المشابهة نحو «فلما رأوه عارضاً مستقبل أودیتهم قالوا

هذا عارض ممطرتا». ۲۳۳

۹. متن فوق را بر آیه شریفه، تطبیق کنید.

«رأو» در آیه شریفه فوق فعل یقین است و چون فعل یقین بر تیقن و اتحاد دلالت دارد قرب مشابّهت را افاده می‌دهد و در نتیجه از ادات تشبیه

بی‌نیاز می‌کند.